PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 316 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, četrtek, 13. junija 1946 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1 - I. Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Tisti, ki daje Trst Italiji, nudi italijanskemu imperializmu priliko za obnovitev njegovih napadalnih teženj. Odtod izvira želja, da bi se Trst internacionaliziral, kar bi dalo enako možnost svetovnemu imperializmu.

Alessandro Destradi
na konferenci Sindikalne zveze v Parizu

Razgovor s članom delegacije JK v Parizu

VES SVET SPOZNAVA NAŠO PRAVIČNO STVAR

«Primorski dnevnik» je v preteklih tednih dosti poročal o delovanju delegacije primorskega ljudstva - Slovanov kakor demokratičnih Italijanov v Parizu. Poročila, ki smo jih črpali po raznih poročevalskih agencijah, so razumljivo vzbudila v nas vseh veliko zanimanje in zadovoljstvo ob uspehih delegacije.

To zadovoljstvo z delom delegacije je primorsko ljudstvo izrazilo v sto in sto brzojavkah naslovljenih na predstavnike delegacije, v katerih jih je pozivalo, naj odločno zastopajo pravično stvar do priključitve Julijske krajine k Jugoslaviji. S temi brzojavkami je primorsko ljudstvo potrdilo svojo voljo in dalo ponovno zaupnico svojim predstavnikom, da ga še nadalje zastopajo doma in pred svetom.

Te dni se je vrnil iz Pariza, preko Prage, član delegacije Julijske krajine, predsednik pokrajinskega odbora SIAU za Istro ter predsednik oblastnega odbora za Istro. Oglasili smo se pri njem in ga prosili za odgovor na nekaj vprašanj, ki nas tako živo zanimajo.

Tov. Šestan je rad privolil in iz živahnega razgovora posnemamo naslednje:

Znano nam je, da ste 11. maja prispeli v Pariz. Kdaj in kako ste se potem predstavili francoski oziroma preko tujih novinarjev svetovni javnosti?

— *Že 13. maja smo najavili tiskovno konferenco, katere se je udeležilo poleg francoskih novinarjev precejšno število predstavnikov svetovnega tiska. Na tiskovni konferenci oziroma ves čas svojega delovanja smo nastopali kot predstavniki prebivalstva Julijske krajine ter se predstavili z funkcijami, ki jih imamo v odborih, izvoljenih po ljudstvu. Preko našega tajništva smo navezali stike s predstavniki raznih držav, ki so se mudili v Parizu. Predstavniki raznih držav, predstavniki svetovnega tiska, pa so prav tako preko našega tajništva iskali stikov z nami.*

— Torej je bila javnost obveščena o vaši navzočnosti v Parizu?

— *Da, o tem so nas uverili številni članki v francoskem tisku in živo zanimanje za nas, ki so ga kazali številni obiski v našem tajništvu.*

— Iz poročil, ki smo jih prejeli, smo obveščeni, da vaše delovanje ni bilo omejeno zgolj na tiskovno konferenco 13. maja. Ali ste imeli še kakšno drugo tiskovno konferenco?

— *Že štiri dni kasneje po prvi konferenci smo zopet povabili predstavnike francoskega in svetovnega tiska. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da jih je prišlo veliko več — kot na prvo konferenco. Seznanili smo jih s stališčem našega ljudstva in jim dali pojasnila na vprašanja, ki so nam jih zastavljali. Hotel pa bi omeniti, da — o čemer ste že najbrže obveščeni — tiskovne konference niso predstavljale vsega našega delovanja v Parizu. Na tiskovnih konferencah so prihajali k nam po razne informacije mnogi novinarji, in sami smo obiskali precej raznih visokih osebnosti.*

— Da, čitali smo in preko naših lista obvestili primorsko javnost o vašem obisku pri kardinalu v Parizu. Ali je bila navzoča celotna delegacija in kakšna je bila vsebina razgovora z gospodom kardinalom?

— *Za obisk pri pariškem kardinalu sta v imenu delegacije zaprosila dva člana delegacije — duhovnika. Kardinalu sta na kratko razložila, zakaj želita kot duhovnika, da bi Julijska krajina pripadala k Jugoslaviji «kjer prevladuje cerkev», obrazložila stališče primorskega ljudstva, primorskih vernikov takole: Četudi bi bilo res, da v Jugoslaviji in v coni B preganjajo cerkev, moramo v vprašanju rešitve državne pripadnosti Julijske krajine obvezujati kot osnovno načelo, da se meje odločajo za stoletja, medtem ko se režimi menjajo. Venčar v Jugoslaviji, kakor tudi v coni B nihče ne preganja cerkve, duhovniki in verniki uživajo vse svoboščine za izražanje svojega verskega čustvovanja. Navedla sta zato več konkretnih primerov med drugim, da je v coni B odobren kredit v višini treh milijonov lir za izgradnjo novega semeniša v Pazinu. Izkustva nacističnega suženjstva in zatiranja so velik opomin vsemu primorskemu ljudstvu, ki od prvega do zadnjega, naj si bo tega ali onega svetovnega nazora, nočejo nikdar več pod Italijo. Podrtale sta tudi jasno stališče duhovnikov in vernikov z besedami: brez narodnostne svobode ni svobode cerkve.*

— Kako je gospod kardinal sprejel te izjave?

— *Dejal je, da upa, da veruje v pravičnost, da bo vprašanje državne pripadnosti našega ozemlja rešeno po želji ljudstva.*

— Omenili si nam malo prej, da ste napravili precej obiskov pri raznih osebnostih. Ali nam o tem lahko poveš kaj podrobneje?

— *Poleg obiskov pri predstavnikih demokrščanske francoske stranke ter pri predstavnikih tiska iste stranke smo obiskali tudi predsednika svetovne sindikalne federacije tov. Saillant-a. Leta je pokazal veliko zanimanje za naše vprašanje in se zanimal zlasti za delo sindikatov. Prav za prav je to vprašanje že precej poznal. Zanimali so ga predvsem odnosi v sindikatih med Italijani in Slovani. Tovariš Destradi, ki mu je odgovoril na to vprašanje, mu je pojasnil, da je italijansko-slovansko bratstvo vzkililo med borbo proti fašizmu. Govoril je tudi o vlogi Julijskih sindikatov, ki predstavljajo nevarnost za razbijanje skupnosti delovnega ljudstva. G. Saillant je dejal, da verjame, da Julijski sindikati niso preveč borbeni, saj niso poslali protestnega telegrama proti Francovemu režimu svetovni federaciji, kakor so to storili Enotni sindikati. Svojega mnenja o našem vprašanju pa ni hotel izraziti za širšo javnost.*

— Ali ste bili sprejeti tudi po predstavnikih tujih držav?

— *Sprejel nas je g. Mosseley, šef ameriške delegacije v Medzavezniški komisiji, ki se je mudila pri nas. — Sprejel nas je v imenu zunanjega ministra Byrnessa in dejal, da je bila Wilsonova linija, velika krivica za slovanske narode, ki jo bo treba sedaj popraviti. Dejal je — da upa, da bo vprašanje Julijske krajine rešeno po željah prebivalstva. Ob koncu je osebni tajnik gospoda Byrnessa, ki je bil prav tako pri sprejemu navzoč, sprejel našo spomenico in obljubil, da bo seznanil z vsebino te spomenice gospoda Byrnessa.*

— Sklepamo, da ste zaprosili za obisk tudi pri drugih državnikih oz. pri njih pooblaščenih zastopnikih.

— *Da, bili smo na obisku pri gdu. Bogomolovu, ki nas je sprejel namesto zunanjega ministra Molotova, ki je prejšnji dan odpotoval. Zahvalili smo se mu v imenu primorskega ljudstva za pomoč v naši stvari s strani Sovjetske zveze in mu izročili spomenico... Zaprosili smo tudi za obisk pri francoskem zunanjem ministru Bidault-a, oz. pri njegovem namestniku Schumann-u. Morda so bili že tovariši iz delegacije sprejeti. Jaz tega namreč ne vem, ker sem 2. junija odpotoval v Prago, kjer sem, kakor ste že poročali, imel tiskovno konferenco s češkoslovaškimi in drugimi tujimi novinarji.*

— Gotovo ste bili v tesnejših odnosih s predstavniki francoskega tiska.

— *Med najpomembnejše obiske prištevam obisk pri predsedniku sindikata pariškega tiska. Zanimalo ga je predvsem, zakaj je večina Italijanov pri nas tako navezana na Jugoslavijo. — Odgovorili so člani delegacije italijanske narodnosti, opirajoč se na ekonomske razloge. Tovariš Dino Faragona je opozoril na svobočine, ki jih nudi jugoslovanska ustava in katere bi užival Trst kot sedma republika. Te svoje izjave je podprl z dokazi iz življenja v coni B, kjer je italijanski manjšini omogočem najširši razvoj na vseh področjih javnega udejstvovanja, kjer imajo več srednjih šol kot v času fašizma, kjer so vsi odbori bodisi zakonodajni kakor izvršni sestavljeni sorazmerno iz števila ene in druge narodnosti.*

— Zdi se torej da o našem italijansko-slovanskem bratstvu v inozemstvu ne vedo mnogo.

— *Niso vedeli. Po naših obiskih in po člankih, ki jih prinaša francoski tisk sedaj po končani volivni kampanji, v veliko večjem številu kot prej, pa se javno mnenje o tem seznanja vedno bolj. Lahko rečem, da je prav ta argument eden izmed onih, ki napravljajo mogočen vtis v inozemstvu.*

— Kaj pa o plebiscitu, ali kaj govorijo ali pišejo v Parizu?

— *Ne. Vendar pa smo se dotaknili v naših razgovorih tudi tega vprašanja. Dejali smo, da smo v osnovi proti vsakemu plebiscitu bodisi plebiscitu za vso Julijsko krajino, ali samo kakšen njen del. Pretekla vojna je ustvarila naše bratstvo in zahtevala 42.000 življenj, katere smo dali mi ne pa oni, ki zastopajo nam nasprotno stališče. Po letu 1918. je moralo oditi nad 80.000 ljudi in čeprav je prišlo okrog 100.000 priseljencev iz Italije, med katerim so bili krivci umorov, požigov in preganjanj, so slovanski prebivalci takoj v začetku smelo zahtevali plebiscit, kar pa takrat svet ni slišal. Kljub vsem tem dejstvom, ki bi danes lahko sicer govorila v korist nasprotnika, nimamo nobenega strahu pred plebiscitom, ker imamo poleg Slovanov, večino Italijanov. Smatramo pa vsak plebiscit kot žalitev našega bratstva in ga zato odklanjamo.*

— Slišali smo da se je mudila v Parizu tudi neka druga delegacija iz naše pokrajine. Ali bi nam lahko kaj o tej povedal?

— *Za prisotnost te delegacije smo izvedeli prav slučajno. Francoska javnost ni bila obveščena preko tiska in delegacija tudi ni javno nastopala do 30. maja, ko je sklicala tiskovno konferenco, katere se je udeležilo neznatno število novinarjev. V francoskem tisku nismo zasledili do mojega odhoda niti enega poročila o tej konferenci. Na tej konferenci je Don Marzari poudaril, da se ne bo spuščal v vprašanje, ali je več Slovanov ali Italijanov v Julijski krajini. Podčrtal pa je višjo kulturo in civilizacijo Italijanov, ter označil Slovane na enak način kakor reakcionarni tisk in De Gasperi — kot pastirje polbarbarje itd. — Posluževal se je torej «dokazov» fašizma. Potem je navedel še nekatere «argumente» Dejal je na primer, da Italija potrebuje rudnike v Raši in rudnike bauksita za svoje tovarne ter da je vložila v našo pokrajino ogromne kapitale, katere ima danes pravico uživati.*

— Kakšno je vaše mnenje o vseh vaših obiskih in delu one delegacije Julijske krajine, ki nima legitimacije našega ljudstva?

— *Možnost priključitve Trsta k Italiji je sedaj po mnenju francoskih in drugih političnih krogov v Parizu izključena. Da je stvar danes na tej stopnji, se moramo zahvaliti tudi številnim brzojavkam, katere nam je omenil g. Thorez, s katerimi naše ljudstvo izpoveduje vsemu svetu, kaj hoče in kaj zahteva. Na ta način obvešča vso svetovno javnost o svoji pravični stvari, in sadovi tega nedvomno ne bodo izostali.*

Izvršni odbor SIAU delegaciji Julijske krajine in Trsta

VZTRAJAJTE!

DELEGACIJI JULIJSKE KRAJINE IN TRSTA, PARIZ

NA SVOJI SEJI DNE 12. JUNIJA T. L. JE IZVRŠNI ODBOR SIAU ZA JULIJSKO KRAJINO IN TRST, NA PODLAGI POROČILA TOV. ŠESTANA JOSIPA, ČLANA DELEGACIJE JULIJSKE KRAJINE, V CELOTI ODOBRIL DELO DELEGACIJE V PARIZU, KI JE V TEM ODLOČILNEM TRENUTKU ZA NARODE JULIJSKE KRAJINE IN TRSTA MNOGO DOPRINESLA ZA PRAVILNO REŠITEV NAŠEGA VPRAŠANJA.

KER BO VAŠE DELO TUDI V BODOČE RAVNO TAKO POTREBNO, VAS V IMENU PREBIVALSTVA JULIJSKE KRAJINE IN TRSTA POZIVAMO, DA ŠE NADALJE OSTANETE NA SVOJEM MESTU TER ŠE V NAPREJ TAKO ODLOČNO VZTRAJATE V NAPORIH ZA DOSEGO NAŠEGA CILJA, ZA PRIKLJUČITEV CELOTNE JULIJSKE KRAJINE S TRSTOM K FEDERATIVNI LJUDSKI REPUBLIKI JUGOSLAVIJI.

IZVRŠNI ODBOR SIAU ZA JULIJSKO KRAJINO IN TRST

Jugoslovanska mladina v Franciji se izjavlja za gradnjo mladinske proge

Pariz, 12. Tanjug. — Po poročilu dopisnika «Tanjuga» iz Pariza so mladi jugoslovanski izseljenci v Franciji pričeli navdušeno kampanjo za sodelovanje pri izgradnji mladinske železniške proge v Jugoslaviji. Dasiravno še niso pričeli z uradno kampanjo, se je prijavilo toliko mladincev in mladink, da so se pojavile težkoče pri prevozu.

Gouin podal ostavko vlade

Pariz, 11. AFP — Socialistični predsednik vlade Felix Gouin je v torek podal skupno s svojo vlado demisijo na ustavni način, ki ima namen pospešiti sestavo nove vlade, ko se bo nova ustavodajna skupščina prvič sestala.

«Odstopajoča vlada bo zagotovila običajno redno vršitev tekočih poslov», je vlada izjavila v svojem pismu, naslovljenem komunističnemu poslancu 76 let staremu Marcelu Cachinu, ki bo kot najstarejši poslanec nove skupščine predsedoval njenemu prvemu zasedanju.

Izdajalsko delo Mihajloviča

V četrti ofenzivi je Mihajlovič sodeloval z okupatorjem v Dalmaciji

Beograd, 12 Tanjug — Davi ob 7.30 se je nadaljevalo zaslišanje obtoženega Draže Mihajloviča.

Predsednik je takoj pričel z izpraševanjem. Njegova vprašanja so obravnavala razdobje izdajalskega delovanja četniške organizacije Draže Hihajloviča, ki je obsegalo takozvano četrto ofenzivo, to je razdobje zime 1942 in pomladi 1943. V tej ofenzivi so četniki skupaj z Nemci in Italijani poskušali na vse načine, da bi razbili odpor narodno osvobodilne armade in jo uničili.

Na današnjem zasedanju prav tako kot prej ni skušal Mihajlovič braniti nobenega svojih pajdašev, pač pa je mislil samo na sebe.

Na predsednikovo vprašanje, kaj ve o četrti ofenzivi, je Mihajlovič odgovoril: «Moje sodelovanje v tej ofenzivi je bilo predvsem v Dalmaciji. Že prejmi 1942-43 sem bil informiran o izkrcanju, ki se bo izvršilo na naši obali. Ocenjujoč možnost izkrcanja kot vojak sem prišel do zaključka, da je najboljše mesto za iskrcanje ravno Dalmacija v smeri na Split, kjer je mnogo otokov. Mihajlovič je priznal, da se je podal s svojimi silami proti Dalmaciji.

Ob tej priliki je Mihajlovičev poveljnik Bačevič uporabil italijanske okupacijske ladje za prevoz svojih čet v Split, medtem ko so edinice prosilulega Dražinega poveljnika Stanšiča prepeljali po železnici pod italijansko kontrolo.

Mihajlovičeve edinice četnikov ter nemške, italijanske in ustaške edinice so se pomešale med seboj in poleg tega je bil četniški poveljnik Lukačevič tedaj skupaj z Italijani. Tudi v Foči v Bosni so bili Italijani in četniki skupaj. Od Italijanov so četniki dobivali hrano in strelivo ter vse, kar so potrebovali.

Polkovnik Bailey, načelnik angleške vojaške misije, je po Mihajlovičevi odkriti izjavi bil obveščen o vsem četniškem delu. Njemu je bil tudi znan načrt napada, toda ni svetoval Mihajloviču, naj se tega napada vzdrži.

Po kratkem prestanku se je zasedanje nadaljevalo. Javni tožilec polkovnik Minič je stavil vprašanja Mihajloviču.

Na vprašanje o sodelovanju četnikov v četrti ofenzivi, ki so jo sprožili v Dalmaciji in Bosni Italijani, Nemci in njihovi sateliti v začetku leta 1943., je Mihajlovič priznal, da je bilo tedaj na tem področju 12-15.000 njegovih mož, da bi zasedli to področje v pričakovanju zavezniškega izkrcanja, ki je bilo objavljeno v letu 1943. Priznal je tudi, da so nekateri njegovi častniki sodelovali s sovražnikom v teh operacijah ter je obrazložil to sodelovanje s potrebo po preganjanju partizanov, četudi s podporo sovražnika.

Draža je poudaril, da so jugoslovanska emigrantska vlada in angleški oficirji bili obveščeni o pripravi ofenzive proti partizanom ter da so vedeli, da je v nekaterih primerih obstajalo sodelovanje s sovražniki, nikoli pa se niso temu protivili. In angleški oficir Hudson je celo želel videti tri četniške oficirje, kot to sledi iz pisma, ki ga je pisal Mihajloviču.

V trenutku, ko se je govorilo o zaveznikih, je Draža Mihajlovič predlagal, naj bi se to obravnavalo za zaprtimi vrati, kar pa je predsednik odklonil.

De Gasperi bo vršil funkcije poglavarja države

Umberto bo danes zapustil Rim

Rim, 12 AFP — Italijanski ministrski svet, ki se je sestal opoldan, se je razšel po kratki seji. De Gasperi je moral sprejeti grofa Falconea Lucifera, ministra dvora, s katerim je imel 50 minutni razgovor. Smatrajo, da je grof Lucifero sporočil predsedniku vlade odločitev kralja.

Seja ministrskega sveta je končala ob 0.15. Podtajnik ministrskega predsedništva Arpesani je prečital novinarjem izjavo ministrskega sveta, v kateri se poudarja da razglasitev rezultatov referenduma, ki jih je objavilo kasacijsko sodišče 10. t. m, ima za posledico avtomatično vzpostavitev tranzitornega režima. V tem času, in sicer dokler ustavodajna skupščina ne imenuje začasnega poglavarja države, izvršuje po zakonu funkcije poglavarja države sedanji ministrski predsednik.

Ministrski predsednik je novinarjem izjavil, da vlada ni izdala posebnega dekreta za prenos oblasti in da so se omejili na registracijo tranzitornega režima.

Podtajnik Arpesani je novinarjem izjavil, da bo Umberto zapustil jutri Rim v pričakovanju objave vrhovnega sodišča, ki bo verjetno sledilo 18. t. m.

Monarhistične provokacije v Neaplju

Neapelj, 12. AFP — Včeraj popoldne se je v Neapelju vršila pravcata bitka med monarhisti, komunisti in policijo. Jutro je minulo v miru, tako da je bilo pričakovati, da bo dan pretekel brez incidentov. Ob 16. uri pa se je več tisoč monarhističnih manifestantov napotilo proti sedežu komunistične partije, kjer je visela rdeča zastava ter republikanska trobojnica.

Množica je zahtevala, naj se zastave snamejo. Ko so jim komunisti to odklonili, so vrgli tri bakle na sedež partije, kar je povzročilo požar. Poklicali so policijo, ki je naglo prišla na lice mesta s tremi oklepnimi avtomobili in štirimi tanki. Policija je zaman poskušala razpršiti mornarhistične manifestante, ki so napadali sedež komunistične partije.

Manifestacija se je nato preokrenila v pravcato bitko in karabinerji so streljali v množico in v zrak. Razkačeni monarhisti so nato napadli policijo in zažgali en tank. Pričeli so padati streli med manifestanti in javno silo.

Ta bitka je trajala štiri ure. Ob 21. uri je nastal spet mir. Zavezniška policija, ki je v teku vseh nemirov patruljirala v bližini, ni intervenirala.

Ugotovili so štiri mrtve in kakih 30 ranjenih.

Število mrtvih pri včerajšnjih izgredih je narastlo na sedem in število ranjenih na 50.

Nemiri v Rimu

Mim, 12. AFP — V hudih pretepih, ki so nastali med republikanci in monarhisti, je bilo 28 oseb ranjenih, izmed katerih 10 težko. Manifestantje so metali bombe in streljali z obeh strani. Aretirali so 15 ljudi.

Protest "EAM-a,,

proti reakcionarnim ukrepom

Atene, 11. AFP — «Eamov» odbor, ki ga tvorijo komunisti in socialisti, je izročil ministrskemu predsedniku Tsaldarisu protestno noto, v kateri protestira proti reakcionarnim ukrepom, ki jih namerava izvesti vlada, da bi ohranila red.

Poleg tega je «EAM» izročil angleškemu, ameriškemu in francoskemu poslaniku spomenico, v kateri opozarja na «fašistični značaj ukrepov za ohranitev reda, ki jih namerava izvesti vlada in ki bi utegnile ogražati svetovni mir.»

Bevinov govor

na konferenci laburistične stranke

Bournemouth, 12. VZN. — V odgovor na kritike proti laburistični zunanji politiki je britanski zunanji minister Ernest Bevin na današnji razpravi na konferenci laburistične stranke, imel govor, bi je trajal 80 minut.

Češkoslovaški zunanji minister v Londonu

London, 12. AFP. — Češkoslovaško poslaništvo v Londonu objavlja prihod češkoslovaškega zunanjega ministra Jana Masaryka. Jutri zjutraj bodo verjetno dali tisku poročilo o namenu ministrovega obiska.

Byrnesove izjave

o Nemčiji in Avstriji

Washington, 12. AFP. — Kakor je izjavil davi ameriški zunanji minister Byrnes, bodo ZDA predložile na pariški konferenci skupno z Veliko Britanijo načrt o nemški federaciji 11 držav. Byrnes je nadalje poudaril, da ni prejel odgovora nobene države glede ameriškega načrta o Avstriji. Byrnes je odklonil nato vsak nadaljnji komentar o tem vprašanju.

Tudi Istrani odklanjajo msgr. Santina

Tudi danes objavljamo vsaj v kratkih izvlečkih poročila o protestnih zborovanjih, ki so se zvrstila te dni po vsaj deželi, in ugovorih, ki jih ljudstvo še nadalje posilja v Trst in Gorico proti škofoma Margottiju in Santinu, da bi nerazpoloženje ljudstva proti obema cerkvenima oblastnikoma tako vsaj delno prišlo do svojega upravičenega izraza. Primorsko ljudstvo je trdno prepričano, da bo doseglo svoj namen, kakor mu to zagotavlja celo cerkveno pravo, ki določa, da se mora škof udati volji ljudska celo v primeru, ko bi bila ljudska sodba o njem neutemeljena. Kaj bi morala oba cerkvena oblastnika potemtakem že davno storiti, ko so podani proti njima že dolga leta neovržni dokazi, ki v prepolni meri opravičujejo sodbo, ki jo ljudstvo prav ta čas izreka o njih.

Tako je pred dnevi v Ročinju 93 žena poslalo Izvršnemu narodno osvobodilnemu odboru za Goriško protestno pismo, kakor smo jih že več takih čitali. Odločno so v njem odklonile nadškofa Margottija in zahtevale drugega škofa. Prav tako so nadškofa Margottija odklonile matere iz Starega sela na Kobariškem. V Divači je bil pred dnevi množični sestanek Divačanov in okoličanov, ki so se v ostrem protestnem pismu izrazili proti škofu Santinu.

Tudi po italijanskih vaseh v Istri se je dvignil val protestov. Okrožnemu odboru SIAU-ja v Ajdovščini so poslali dve odločni protestni pismi prebivalci Sičol in St. Jerneja. Šentjernejci so poudarili v svojem pismu, da ne bodo dopustili, da bi se škof Santin «iz kakršnega koli političnega ali cerkvenega razloga vmešaval v njihove zadeve. Smo katoličani, imamo cerkve, imamo duhovnike, ki se brigajo izključno za vero, ne pa za politiko, kakor škofa Šantin in Margotti. Znamo upravljati svoje stvari brez navodil, kakršne lahko dajejo cerkveni oblastniki fašističnega kova, kakor sta omenjena dva». Pa tudi prebivalstvo Dekanov se je oglasilo s protestnim pismom, ki ga je poslalo na tržaški ordinariat. V njem navaja celo vrsto že znanih razlogov, spričo katerih noče dopustiti, da bi njegove otroke birmal msgr. Santin.

Nevreden pastir

Prejeli smo in objavljamo:

Že od prvega dne svojega prihoda v Gorico je nadškof Margotti gazil vse božje in prirodno pravo. Vse je hotel «unificare» — poenotiti pod pretvezo krščanskih gesel ljubezni, zlasti še ljubezni do papeža. Borba se je vnela, ko je zahteval, da morajo slovenski duhovniki v italijanskofašističnih šolah učiti krščanski nauk v italijanščini. Nadaljevala se je, ko je zahteval, da morajo po slovenskih krajih uvesti italijanske pridige. Fašisti pa so izrabili škofov ukaz in prisilili slovensko mladino k italijanski pridigi, jo zadrževali od slovenske. Nadškof je namestil italijanske kaplane po vseh večjih slovenskih duhovnijah, v Idriji, v Cerknem, Vipavi, Ajdovščini, Kobaridu in drugod. Pod varstvom fašistov in nadškofa so rovarili proti Slovencem in njihovim duhovnikom. Morda je še živ stari župnik Kosovel iz Štandreža pri Gorici. Srečal sem ga v onih težkih dneh, ko sem prišel v Gorico. Mož je bil že blizu osemdesetih, pa še vedno živahen. Česa vsega nisem slišal o njegovem italijanskem kaplanu, ki mu ga je poslal nadškof Margotti. Na njegove pritožbe pa mu je nadškof lepo svetoval, naj gre v pokoj, ker je že itak star.

Takole je nadškof Margotti postopal: Na ljubo Italijanom, ki so videli cerkev le od zunaj, je zapostavljal slovenske vernike, omalovaževal slovenske duhovnike. Po najbolj oddaljenih slovenskih vaseh je ob birmi pridigal italijansko, pa če je bil zraven kakšen Italijan ali ne.

Margotti ni poznal slovenskih pravic do šole, društev, knjižnic, poznal je le uradno fašistovsko Italijo. Njegov lastni uradni škofijski list ves čas niti besede ne omenja o slovenski kulturi in njegovi usodi. Škofijski list je poitalijančil, poitalijančil je škofijsko pisarno, centralno semenišče, v katerem ni imel niti odločilne besede, a se pri tem zdaleka ni oziral na to, kaj bi utegnila misliti takratna škofa v Trstu in Poreču. Poitalijančil je goriški stolni kapitelj. S pomočjo fašistovske vlade in njenim denarjem je ustanavljal nove kanonikate in nameščal nove italijanske kanonike. Enako je postopal s profesorji in predstojniki v Centralnem in Malem semenišču, nadškofijski gimnaziji. Pa ne samo, da je imenoval Italijane. Morali so biti predvsem iz stare kraljevine, ker domačim Furlanom ni zaupal. Hud trn v očeh so mu bile različne slovenske verske šege in navade. Koliko je bilo njegovo pohujšanje, če ob obiskih v cerkvah ni imel baldahina nad svojim prestolom in če ta ni stal na pravem mestu! Sila ga je vznemirjalo, ko je videl slovenske duhovnike oblečene na svoj način. Že prav kmalu je slovensko duhovščino silil, da se je začela oblačiti na rimski način. Ko so mu slovenski duhovniki izpodbijali njegovo «romanizacijo» ali bolje «italijanizacijo» z dokazi iz prirodnega in cerkvenega prava, se je norčeval iz vsega in se v svojem «Bollettinu» skliceval na svoje... škofovske pravice.

Ljudstvo morda vseh teh stvari ni tako živo občutilo. Tembolj so trpeli slovenski duhovniki. In kaj je počel zaradi Katoliške akcije! Neprenehoma je nadlegoval slovenske duhovnike, a nikoli ni pristal na to, da bi bila Katoliška akcija res katoliška, da bi delovala v materinem jeziku svojih članov, da bi tiskala svoj list v slovenščini. Deloval je zanjo predvsem zato, ker se je imenovala: «Azione Cattolica Italiana».

Fašizem je bil uničen. Celo njegovi intimni pomagači v goriški nadškofiji Buttò, Agostini in drugi so izginili, le nadškof Margotti, ki je fašizmu v cerkvi služil najbolj neposredno, je ostal.

Duhovnik iz Goriške.

Vprašanje Libije

London, 12. VZN — Sovjetska vlada je odklonila britanski predlog, naj bi poslali z letalom v Libijo komisijo, ki bi imela nalogo, ugotoviti zemlje prebivalstva bivših italijanskih kolonij v severni Afriki glede njihove bodoče usode. Sovjetski zastopnik v odboru namestnikov zunanjih ministrov v Parizu Feodor Gusev je izjavil, da bi imela ta komisija na razpolago le toliko časa, da bi mogla zbrati mišljenje uradnih predstavnikov, ki bi izjavili, da želijo Arabci živeti pod kolonialnim režimom.

Bloudane, 11. AFP — Azzem Paša, generalni tajnik arabske lige, je izjavil dopisniku «AFP», «da se je Libija odločila poslati zunanjim ministrom velesil poslanico glede Arabcev v Libiji, sklicujoč se na obljube in ugotavljajoč, da je neodvisnost Libije v prilog vseh arabskih držav. Poslanica bo tudi terjala naj se arabska liga udeleži vsake ankete v tej deželi».

Palestinsko vprašanje

Bloudane, 11. AFP. — Palestinsko vprašanje bodo predložili mednarodnemu sodišču, ker Velika Britanija ni izpolnila svojih obljub in obveznosti, ki jih je sprejela. Svet Lige bo proglasil gospodarski bojkot Veliki Britaniji in ZDA ter bo zahteval od arabskih dežel, naj ne dovolijo tema silama nikakih petrolejskih ali drugih koncesij, če bosta nadaljevali prosionistično politiko. Končno bo Svet Lige proglasil odločitev arabskih držav, da se bodo protivile vsakemu židovskemu priseljevanju v Palestino z vsemi sredstvi, in če bo potreba tudi s silo.

Verodostojni opazovalci konference v Bloudane pravijo, da so bili na konferenci kljub popolni molčečnosti sprejeti izredno važni sklepi.

Izjave britanskega veleposlanika v ZDA o sodelovanju z ZSSR

London, 12. VZN — Novi britanski veleposlanik v Združenih državah, lord Inverchapel je v Washingtonu izjavil, da ni sporazum in popolno razumevanje obojestranskih stališč med zahodnimi velesilami in Sovjetsko zvezo samo mogoče, ampak da bo gotovo do sporazuma tudi prišlo.

Bivši moskovski veleposlanik je izjavil: «Sovjetsko zvezo sem zapustil v prepričanju, da Sovjetska zveza resno želi, da pride do sporazuma in da postane organizacija Združenih narodov učinkovita združba. Britanci, Američani in Sovjeti se morajo bolje razumeti».

Pogajanja z Azerbejdžanom

Teheran, 12. VZU — Ministrski predsednik Azerbejdžana Jafar Pishevari in predsednik parlamenta sta danes obiskala delegacijo perzijske osrednje vlade v Tabrizu. Uradna pogajanja se ne bodo pričela pred jutrišnjim dnem.

Jugoslavija premagala Francijo v tenisu

Pariz, 12. — Jugoslovanska teniška reprezentanca je v polfinalnem srečanju s Francijo zmagala s 3:2 in s tem izločila Francijo iz nadaljnjega tekmovanja. Po prvih dveh neuspelih igrah v nedeljo je jugoslovanska dvojica zmagala nad francosko v ponedeljek. Včeraj pa sta bili zadnji dve igri posameznikov, v katerih je Mitič premagal Bernarda s 6:3, 4:6, 3:6, 6:0 in 6:3; Punčec pa je zmagal nad Petro s 6:3, 3:6, 6:4, 7:9 in 6:0. S to zmago je Jugoslavija prišla v finalno tekmovanje, ki ga bo odigrala s Švedsko.

Nove brigade na mladinski progi

Beograd, 9. Tanjug. — 22.000 mladincev in mladink iz vseh delov Jugoslavije bo prišlo v začetku prihodnjega meseca v novo skupino mladih graditeljev železniške proge Brčko-Banovići.

Srbija bo dala 8.000, Hrvatska 5.600, Bosna in Herzegovina 4600, Macedonija 1800, Slovenija 1500 in Črna gora 500.

MONTREAUX. Avtor načrta Eiffelovega stolpa v Parizu Maurice Koechlin je umrl v starosti 90 let. Koechlin ki je bil alzaškega porekla, je bil inženir politihničnе šole ter predsednik Eifflove družbe v Parizu.

DAMASK. Notranji minister odločno demantira vesti, da se veliki Mufti iz Palestine nahaja v Hošimbanu ali v kakem drugem delu sirijskega področja.

Pred novo stavko v ZDA

Washington, 12. AFP. — Vlada je sklenila na lastno pest pričeti pogajanja s pomorskimi sindikati, ki grozijo s stavko, ki bi se imela začeti 15. junija.

Bridge predsednik odbora, ki zastopa 7 pomorskih sindikatov, je izjavil, da bi bili sindikati pripravljeni na pogajanja z vlado brez stavke.

Senator Pepper je danes objavil, da ima namen interpelirati senat o pogajanjih spričo pomorske stavke in o korakih, ki jih je podvzela vlada, «da bi se šlo na roko zahtevam sindikatov».

Senator Pepper je na koncu dejal: «Sprašujemo se ali bodo morali mornarji delati 56 ur na teden namesto 46 ur, kolikor delajo industrijski delavci in ali bodo morali radiotelegrafisti zdržati na svojih mestih 24 ur dnevno na potovanju.

Prihod madžarskih ministrov v New-York

New York, 12. VZN. — V New York je prispel madžarski ministrski predsednik Ferencz Nagy, ki ga je spremljal zunanji minister Janos Gyoengyessy, pravosodni minister Istvan Ris in minister brez listnice Matyas Rakosi.

Resolucija argentinske komunistične partije

Buenos Aires, 12. AFP — Po izrednem zasedanju osrednjega odbora komunistične partije je bila objavljena resolucija, ki izraža zadoščenje, da so bile obnovljene diplomatične zveze med Argentino in Sovjetsko zvezo. Resolucija pravi med drugim:

«Komunistična partija podpira politiko vlade, ki jača narodno suverenost in ki se upira načrtom anglosaksonske nadvlade v Argentini. Komunistična partija bo dala vso svojo pomoč vsakemu koraku vlade, ki bi se protivilo načrtom kontinentalnih blokov ali vsaki drugi imperialistični zamisli.

Razdiralno delo rumunske opozicije

London, 10. Tass — Laburistični poslanec John Mac, ki se je vrnil s potovanja po Rumuniji, je poslal uredništvu «Timesa» pismo, v katerem poudarja, da v Rumuniji upoštevajo opozicijo, da pa nekateri člani opozicije stalno pošiljajo v svet neosnovane in bedaste izjave, ki imajo dva namena: prvič, ustvariti nerede v deželi in drugič, sejati nezaupanje v tujini.

KRATKE VESTI

NEW YORK. Generalno tajništvo organizacije Združenih narodov je objavilo, da se bo Varnostni svet sestal v četrtek ob 14.30 uri po Greenwichu.

PRAGA. — V Pragi so objavili, da so se sovjetske čete v redu pomikale skozi Češkoslovaško na sovjetsko zasedbeno področje v Nemčiji.

Žalitev JA osvoboditeljice ne dopustimo!

Kljub pozivom MOS-a in Mešanega SIAU za Trst je ZVU dopustila „množično zborovanje pristašev CLN-a“

Včeraj bi se moralo na poziv Tržaškega CLN, ki ga je objavila «Voce Libera» vršiti množično zborovanje pristašev CLN-a v proslavo «začetka osvoboditve Julijske krajine», ki se je po njihovem pričela s prevzemom oblasti po ZVU v coni A. Drugi razlog zborovanja pa je bila proslava republike v Italiji, čeprav so jo proslavili po vsej Italiji 11. in ne 12. junija. Proti tej nesramni žalitvi zavezniške sile Jugoslavije sta protestirala Mestni osvobodilni svet za Trst in Mestni odbor SIAU-ja v Trstu. Slednji je izdal naslednji proglas:

Mestni odbor SIAU ugotavlja, da je vsebina razglasa CLN-a za Julijsko krajino, ki poziva meščane, naj se 12. junija zberejo na trgu Unità, da «proslavijo» odhod čet jugoslovanske armade, osvoboditeljice Trsta, izzivalna in žaljiva za enega od Združenih narodov.

Taki pisani in drugi ustni pozivi samo večajo že itak občutno napetost in povzročajo nemire. Tako zadržanje CLN-a je značilno za vse vojne hujskače in zagovornike fašizma.

Ne moremo si torej kaj, da se ne bi čudili, da ZVU dovoljuje objavo podobnih pozivov in daje dovoljenje za take manifestacije ter da ne podvzame potrebnih ukrepov proti razširjevalcem letakov, ki pozivajo na uničevanje prostorov SIAU-ja.

Ali misli ZVU, ki je zaupna upraviteljica tega spornega ozemlja, da s takim zadržanjem prispeva k pomirjevanju duhov?

V Trstu, 12. junija 1946.

Mestni odbor SIAU

Osvobodilni svet za Trst pa je poslal g. polk. Bowmann naslednje protestno pismo:

Gosp. polk.
Alfredu C. Bowmanu, J.A.G.D.,
viš. častniku za civilne zadeve
v Trstu

Gospod polkovnik,

pred letom dni so se na podlagi dogovora med zavezniki čete zmagovite jugoslovanske vojske umaknile iz Trsta in okolice, dokler ne bo usoda mesta in Julijske krajine sporazumno odločena med Zavezniki, ki so se borili in zmagali v vojni, ki jo je povzročil nacifašizem.

Zavezniškim sovražnikom, ki so v bistvu še danes ostali njihovi sovražniki, je zrasel greben in v izidu referenduma o državni obliki Italije iščejo pretvezo, da v njeno proslavo vtihotapijo sovražno demonstracijo proti jugoslovanskemu zavezniku in demokratičnemu prebivalstvu mesta z namenom, da nadaljujejo s svojimi napadi in z nasiljem.

Reakcionarni elementi so bili preveč krat vzrok provokacij, ki so ogrožale imetje in varnost mirnih meščanov. Zaradi tega je trpela javna varnost in zaupanje prebivalstva v nepristranost in sposobnost Zavezniške vojaške uprave, ohraniti javni red in mir, je bilo omajeno. Ko je Zavezniška vojaška uprava dovolila proslavo izida referenduma na današnji dan, ki je bil izbran hote iz gori navedenih vzrokov, se je dala zavesti od reakcionarnih plasti prebivalstva na teren provokacij, in predvsem je s tem kruto žalila čustva ljudskih množic teh krajev in našega mesta, ki so se borile ramo ob rami z jugoslovansko vojsko in premagale skupnega nacifašističnega sovražnika.

Ko Osvobodilni Svet za Trst to ugotavlja, energično protestira proti takim manevrom antidemokratičnih krogov in opozarja na to dejstvo Vas, cenjeni gospod polkovnik, kakor tudi javno mnenje vsega mesta.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

V Trstu, 12. junija 1946.

Mestni osvobodilni svet
za Trst

Torej zopet hujskaška «proslava», ki jo je uprizoril CLN, ki pa je klavrno propadla. Le majhno število najreakcionarnejših Tržačanov je nasedlo hujskanju tega lažnega demokratskega političnega organa. Tržačani niso hoteli proslaviti odhoda jugoslovanske armade, odhoda, po katerem je v Trstu sledilo toliko gorja.

Le pičlih nekaj sto oseb se je zaman trudilo, da bi vzbujalo vtis množice na velikem trgu Unità, in le malo čez sto jih je ostalo, ko so odšli na svoj že tradicionalni pohod proti sedežu PNOOja v ulici Carducci.

V nasprotju s to klavrno propadlo parado izzivanja proti zavezniškemu narodu se je nabrala pri Sv. Jakobu množica (okrog dvajsettisoč), da začuti to delavsko četri pred morebitnim (že običajnim) napadom skvadristov. Okrog 21. ure se je skupinica reakcionarnih izzivačev pdala pred uredništvi «Primorskega dnevnika» in «Il Lavoratore», in dajala dokaze svoje «fratellanze» s prav tako že običajnimi psovkami in z lučanjem kamenja. Pri tem si (nemotemo kljub navzočim policistom!) razbili eno šipo uredništva «Il Lavoratore». Del množice pri Sv. Jakobu, ki je izvedel za ta vandalizem, je hotel pohiteti v obrambo svojih časopisov. Pri tem pa jih je na trgu Impero ustavila civilna policija. Iz hiš, iz katerih so lani zadnjega aprila s strojnicami streljali proti partizanskim osvoboditeljem Trsta, je prileteo nekaj kamenja na množico. Poleg tega pa jih je pričela razganjati civilna policija na motociklih. Ogorčena množica se je morala sama braniti in se je nato umaknila v stranske ulice proti Sv. Jakobu. V istem trenutku pa je bilo slišati nekaj strelov v zrak. Z oken hiš ulice Giorgio Vasari 2 in 1 pa so vrgli ob 21.20 uri poleg kamenja, tudi steklenico. Pet minut po strelih pa je po izpraznjenem trgu Impero privozil tudi prvi tank.

12. junij, dan ki so ga hoteli vojni hujskači izpremeniti v nov žaljiv izpad proti Jugoslovanski armadi, osvoboditeljici te pokrajine, je znova pokazal klavrnost takih hujskaških podvigov in odločnost najširših demokratičnih množic.

Smrt pobudnika sindikalnega gibanja

Zadnje dni maja je v glavni tržaški bolnišnici umrl tov. Skok Ladislav, pobudnik sindikalnega gibanja. Rojen je bil v Trstu pred 76. leti. Zastavil je vse svoje sile, da bi združil pekovske delavce, ki bi edino tako lahko dosegli izboljšanje svojega gospodarskega položaja. Za časa tega gibanja so bile mezde zelo nizke, delovni čas pa je silil pekovske pomočnike, da so spali pri delodajalcih, ki so jih le izkoriščali. V pekovsko organizacijo, ki jo je ustanovil, se je hitro vpisalo veliko število pekovskih pomočnikov. Da bi dosegli izboljšanje svojega položaja in povečanje mezde so 1897. leta objavili prvo stavko. Tov. Skok se je na vso moč trudil, da bi spoštovali pravice delavstva. Organizacija se je pozneje preimenovala v «Zvezo za obrambo pekovskih interesov». Bil je med prvimi borilci delovnega ljudstva v mestu. Po prvi svetovni vojni se je zveza preimenovala v «Pokrajinsko federacijo pekovske stroke». Tedaj so se ji pridružile še druge sindikalne skupine kakor slaščičarji, mlinarji, testeninarji in delavci pri čiščenju riža. Fašistični režim je to organizacijo razpustili. Tov. Skok je bil kakor večina vztrajnih in odločnih borcev za interese delavstva zelo skromen. Umrl je, preden je v bolnico prispela pošiljka denarja, ki mu jo je nakazal direktivni odbor pekov.

Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje

bo pred zaključkom gledališke sezone v Slov. Primorju gostovalo s Šurekovo glasbeno komedijo «Pesem s ceste» v sledečih krajih:

13. t. m. ob 20. uri v Divači, 14. in 15. t. m. ob 20. uri v Ilirski Bistrici, 16. t. m. ob 16. in 20. uri v St. Petru na Krasu, 17. t. m. ob 20. uri v Postojni, 18. t. m. ob 20 uri v Planini, 20. t. m. ob 16. in 20. uri v Idriji, 21. t. m. ob 20. uri v Cerknem, 22. t. m. ob 20. uri v Sv. Luciji ob Soči, 23. t. m. ob 16. in 20. uri v Tolminu, 24. t. m. ob 21. uri v Sežani, 29. t. m. ob 21. uri v Opatjem selu, 30. t. m. ob 16. in 20. uri na Opčinah.

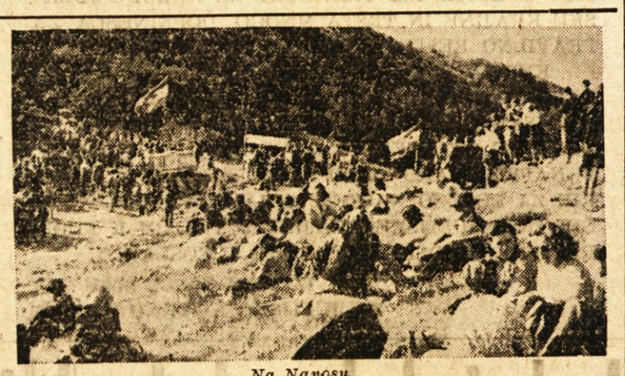

Na Nanosu.

Hočemo živeti v Titovi Jugoslaviji

Med goriško in kraško mladino ob zaključku mladinskega tedna

Zadnja naloga, ki si jo je zadala mladina v svojem tednu, so bile kulturne prireditve. Mladinske prireditve so se vršile z zelo pestrim sporedom v Pevmi in Vrtojbi. V Gorici sami pa je imela kulturna prireditev v programu kot glavno točko Vodopivčevo opereto »Kovačev študent«. Izvajali so je mladinci iz Solkana, ki jih je številno občinstvo nagradilo z velikimi aplavzi. Opereto je spremljal orkester iz Sempetra pri Gorici. Na isti prireditvi je italijanska mladina iz Gorice nastopila z rusko enodejanko «Zadnje srečanje», ki je tudi žela dober uspeh.

Dvorano v Ljudskem domu so krasile slike, ki predstavljajo delo mladine. Ob vhodu je bil izpostavljen stenčas mladinskega tedna. Tako je imel vsakdo priliko spoznati se z delom, ki so ga goriška mladina in pionirji izvršili v svojem tednu. «Priključitev k Jugoslaviji» je bilo geslo, ki je spremljalo vse delo mladine. Toda svojega dela goriška mladina še ni zaključila, zato ker še niso doseženi sveti cilji vsega primerskega ljudstva. S poletom mladinskega tedna bo mladina še nadalje vestno izvajala velike naloge, ki jih je začrtal III. kongres vse mladine Jugoslavije.

Šesti dan mladinskega tedna je bil posvečen našim najmlajšim. Skupno s pionirji iz okolice so pionirji iz Gorice ta dan gostovali v Vrtojbi. Mnogi od njih še niso bili nikoli v tej vasi in so želeli spoznati se s pionirji iz Vrtojbe, ki so izšli iz tekmovanja najboljši. Na zelo pestri kulturni prireditvi, so podali poleg onih iz Vrtojbe nekaj točk tudi pionirji iz Gorice, Sempetra in Bukovice. Po končani prireditvi so se razigrali sprostili. Slovenski in italijanski otroci so skupaj zaplesali pionirsko kolo, skupaj so se igrali, peli, veselili, kot da bi se vsi že mnogo časa poznali. Žene in mladina iz Vrtojbe so jih obdarili s češnjami. Iz tega izleta so odposlali pozdravno pisemce ljubljanskim pionirjem.

Mladina iz St. Petra čisti ruševine.

To pismo se glasi:

«Pionirji iz Gorice, Sempetra in Bukovice, zbrani na tem pionirskem dnevu v Vrtojbi, vam pošiljamo naše prisrčne pozdrave. Imeli smo prireditev skupno z italijanskimi pionirji. Igrali smo kolo, peli partizanske pesmi ob spremljanju harmonik in vriskali od veselja. Z nami so prišle tudi učiteljice. Lepo je bilo in nikoli ne bomo pozabili tega dne.

Dragi pionirji iz Ljubljane, povejte vsem da tudi mi pionirji iz Gorice, Slovenci in Italijani, želimo živeti v Jugoslaviji, ki jo vodi maršal Tito».

Zaključek mladinskega tedna na Krasu

V Selu si je mladina izdelala načrt za očiščenje in popravilo napajališča. V kraških Brjah so mladinci napravili 106 delovnih ur pri popravi ceste, v Pliskovici so počistili vas in med drugim sklenili, da se bodo odslej naprej udeležili udarniškega dela v drugih vaseh, v prvi vrsti v porušenem Komnu. Udarni delovni bataljon iz Gabrovice je očistil in popravil vaško cesto, mladina iz Dolenje Branice je popravila 250 m ceste in očistila ruševine v eni požgani hiši. Pri teh delih je 25 mladincev napravilo 925 delovnih ur. V Rihemberku je mladina pomagala najbolj potrebnim pri delu na polju in napravila 6 delovnih ur. Tudi v Zagrajcu so očistili vaške poti.

Tudi pionirji so sodelovali v mladinskem tednu. Na peti dan so pionirji iz Vojščice, Kostanjevice, S in Korit nastopili z lepo uspelo prireditvijo. Ob tej priliki so nabrali 621 lir prostovoljnih prispevkov. Pionirji iz Lipe, Skrbine in Sre ga so priredili izlet na Trstel, tudi pionirji iz Preserjev in Rihemberka. Po drugih vaseh pa so udi niško delali in imeli kulturne p reditve.

Mladina v Topolovcu pomaga pri delu na polju

Preteklo nedeljo so odšli topolovski mladinci in mladinke na prostovoljno delo. Pomagali so pri delu na polju družinam, ki nimajo dovolj delovnih moči. Prav tako so mladinci in mladinke iz Jelšan pomagajo obdelovati polje onim družinam, katerih sinovi in hčere so odšli gradit mladinsko progo Šamac-Sarajevo-Banoviči. Naša mladina s tem dokazuje, da noče zaostajati za mladino Jugoslavije, da hoče z vsemi svojimi mladimi močmi pomagati vsem sovražnikom ljudske demokracije zahtevo po priključitvi k Jugoslaviji.

Tolminke na počitku med udarniškim delom.

V soboto dne 8. t. m. sta se poročila tovariš

Comar Angelo,
član okrožnega odbora SIAU-a za tržaško okrožje in tovarišica

Iaconcich Antonija-Nerina,
predsednica AFŽ za okraj Trst

Novoporočencema želimo obilo sreče.

OD TRIGLAVA DO JADRANA

Sežana

ZA POMOČ POLITIČNIM KAZNJENCEM, BOLNIKOM, INVALIDOM IN VOJNIM SIROTAM

Prebivalci, zlasti pa žene sežanskega okraja, so pokrenile že več nabiralnih akcij za pomoč političnim kaznjencem, bolnikom, invalidom in vsem vojnim sirotam. V teh akcijah so se zlasti izkazale žene iz Dan pri Sežani. Spomnile so se invalidov in bolnikov, ki so v postojanski bolnici. Obiskale so jih in jim darovale 36 jajc in 38 kg češenj. Ravno tako so prebivalci Krajne vasi darovali 380 lir za vojne sirote. Predsednik KNOO-ja iz Dan pri Sežani je daroval 500 lir, prebivalci vasi Dobravlje pa so v mesecu aprilu darovali 415 lir, v mesecu maju pa 350 lir za pomoč političnim kaznjencem. Dobro se je izkazala tudi vrhoveljska mladina, ki je za pomoč vojnim sirotam darovala 1.000 lir. Podružnica Zveze primorskih partizanov za Vogije-Vrhovlje je darovala za pomoč vojnim sirotam izkupiček plesne prireditve, ki je znašal 5.765 lir. Sekcija Zveze primorskih partizanov za Sežano pa je obdarovala 23 vojnih sirot. Tov. Kariš Ivana iz Križa, vdova padlega partizana, mati osmih otrok, je darovala za pomoč vojnim sirotam 50 lir od svoje podpore. To je najlepši dokaz, kako naše ljudstvo skrbi za one, ki so v boju za svobodo največ žrtvovali.

V. S.

Sela na Krasu

SVEČANOST OB OBLETNICI POZIGA VASI

Dne 31. maja t. l. so se prebivalci Sela na Krasu zbrali na svečanost sprica druge obletnice požiga vasi po nacifašistih. Tedaj so fašisti zažgali več stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij ter odpeljali s seboj devet vaščanov, ki se niso nikoli več vrnili. Pogovarjali so se o mukah in težavah, ki so jih morali prestati za časa osvobodilnega boja. Zbranim so spregovorili tovariši in tovarišice, ki so se vrnili iz koncentracijskih taborišč in gozdov. Obujali so spomine na dni, ko so se v okolici vasice borili garibaldinci, ki so s tem pripomogli k ustvaritvi trajnega medsebojnega bratstva. Toda vaščani ne ostajajo samo pri besedah. Dasiravno nimajo niti najnujnejših materialnih sredstev, so z udarniškim delom zasilno popravili svoja stanovanja. Aktivno delujejo tudi na kulturno prosvetnem polju. Med drugim so si zgradili društveno dvorano, ki obenem služi tudi za šolo. Ustanovili so prosvetno društvo in priredili že več uspešnih kulturnih mitingov. Prebivalci te vasice hočejo s svojim delom pokazati, da si žele miru in svobode, da hočejo živeti skupno z jugoslovanskimi narodi.

Ilirska Bistrica

UDARNIŠKO DELO

V okraju Ilirska Bistrica se dobro razvija prostovoljno obnovitveno delo. Tako je obnovitvena zadruga iz Kuteževega skupno z mladino zgradila apnenico in pripravila 900 stotov apna. Apno bo pričela zadruga po primernih cenah prodajati drugim obnovitvenim zadrugam, izkupiček pa dala v fond zadruge. Jasno je, da se tako delo lahko napravi samo tam, kjer ima oblast ljudstvo, kjer ljudstvo ustanavlja zadruge, kjer mladina lahko prostovoljno pomaga pri delu za obnovo porušene dežele. Ravno tako so odšli na prostovoljno delo tudi iz Podgore. Napotili so se v hribe ter po več urah hoda nabrali in nakopali večjo količino košutnika v zdravilne namene. Da bi koristili skupnosti, so košutnik oddali v pokrajinsko podjetje za distilacijo in predelavo sadja.

Prehrana

ZA BOLNIKE. Od danes bodo bolnikom, ki imajo pravico do dodatka, delili olje, sladkor in riž (olje dobe tudi namesto masla, in sicer 1 dl olja za 100 g masla).

Rok poteče 30. t. m. Cene: olje po 380 lir za l, sladkor po 50 lir za kg, navadni riž po 33 lir, polfini riž po 36 lir, fini riž po 43 lir.

Zahvala

Prebivalci iz vasi Rateževo Brdo in Kilovč se najlepše zahvaljujejo okrajnemu odboru NOO in SIAU za Ilirsko Bistrico, vojski, govornikom, g županiku, pevskemu zboru iz Trnovega in vsem, ki so položili vence, pomagali kakor koli in se udeležili odkritja spominske plošče osemindvajsetim žrtvam.

KINOPREDSTAVE

NAZIONALE, 16. «Charlot v modernih časih».
FENICE, 16: «Macao» (pekel igre), E. Stroheim, S. Hayakava.
SUPERCINEMA, 16: «Vrni se v Sorrento» - G. Bechi, A. Bennetti.
FILODRAMMATICO, 16: «Dama iz Malake» - E. Feuillere, P. Richard.
ITALIA, 16: «Halo, kdo govori?», A. Bach, G. Bechi.
ALABARDA, 16: «Butterflyeve sanje», M. Cebotari, F. Giachetti.
IMPERO, 16: «Nevidljiv človek».
VIALE, 16: «Gospej je postreženo» A. Gandusio.
MARE, 16: «Male predrznosti»; jutri: «Pohujšljiva igra».
MASSIMO, 16: «Sladka prevara» - K. Hepburn, F. Torne.
GARIBALDI, 16: «Pričenjamo živeti» A. Valli, F. Giachetti.
NOVO CINE, 16: «Morski angeli» - R. Scott, F. Dee. R. Bellamy.
ARMONIA, 15.30: «Nevihta v zalivu» - A. Falconi, A. Benetti.
ODEONODEON, 15.30: «Zvezde mežikajo».
SAVONA, 16: «Zimske norosti» - G. Rogers. F. Astaire.
MARCONI, 16: «Večna omama» - M. Auer, J. Arthur.
AZZURRO, 16: «Požarna noč».
RADIO, 16: «Skrivnostne melodije».
CENTRALE, 15.30: «Iščem svojo ljubezen» - G. Rogers. F. Astaire
VITTORIA, 16: «Poslednji plamen».
ADUA, 15.30: «Privlačnost zapada».
VENEZIA, 15.30: «Tujka».
CARDUCCI, 15.30: «Prazen hotel».
BELVEDERE, 16: «Ne oženim se več».
ARGENTINA, 16: «Ljubezen na pohodu».
LJUDSKI VRT, 21: «Najlepši sen» G. Morlay, C. Boyer.

Sporočila in objave

Pogrebi

PRENOS 28 TRUPEL PADLIH BORCEV S POKOPALIŠČA S. V. P. B. «FRANJA». V nedeljo 16. t. m. bodo prenesli 28 trupel padlih borcev s pokopališča SVPB «Franja» na pokopališče v Cerknu.

Prireditve, predavanja in sestanki

KULTURNI KROŽEK «RAUBER» V GRETI javlja, da bo drevi ob 20.30 važno predavanje. Vabljeni vsi!

DRAMSKI TEČAJ V RENČAH. Dne 12. t. m. se je v Renčah pričel dramski tečaj. Sprejeti so vsi prigla šenci. Če kdo iz kakršnega koli vzroka ni dobil posebnega obvestila, naj se kljub temu javi takoj pri vodstvu tečaja v Renčah. Sicer pa naj se ravnajo po navodilih ki so jih dobile okrajne prosvetne komisije.

Izleti

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V TRSTU priredi v nedeljo 16. t. m. izlet k izviru Rižane. Povratek na Milje in s parnikom v Trst. Zbirališče ob 6. uri zjutraj na koncu tramvajske proge št. 1. Krenili bomo preko Maćkovelj, Ospa, Gabrovice, Črnega Kala k izviru Rižane. Vabljeni vsi!

Razno

DELITEV TOBAKA V GORICI. Glavna tokačna zaloga v Gorici javlja: včeraj so pričeli deliti tobak za prvo polovico meseca junija in sicer po 60 gr na odrezka št. 21 in 22 sedanje tobačne nakaznice. Delijo: Trinciato Dalmazia 20 gr, cigarete Nazionali 40 g, ter 2 zavojčka papirčkov.

Enotni sindikati

SINDIKAT KOVINARSKE STROKE. Odbor za malo industrijo išče dva kolarja, dva tapetnika, dva pleskarja vozil in enega mehanična. Zglasijo naj se nemudoma v ulici Imbriani 5/I.

Danes ob 18. uri bo v ulici Monfort 3 zborovanje zaupnikov in delavcev sledečih delavnic: Del Pozzo, Feriani, Spengher, Allesch, Frigoriferi generali, Coluatti, Fabiani, Lippi, Augusto Mori, Framalico, Navalmeccanica, Linea, Blašček, Omis, Lantschener, COM, Francesco Vizzi, Conti. Motonavale, Cantiere S. Giusto, Godina.

SINDIKAT GRADBENE STROKE javlja, da bo drevi ob 18. uri sestanek vseh zaupnikov.

SINDIKAT PEKOV javlja, da bo danes ob 17. uri izredni sestanek direktivnega sveta.

RADIO

ČETRTEK 13. JUNIJA

17 prenos iz Vidma; 18 ženska ura v ital.; 18.30 komorna glasba; 19 pevski koncert sopranistke Karle Slehan; 19.15 Jože Pahor: Slovenščina za Slovence; 19.30 slovenske narodne pesmi, izvaja vaški kvintet; 20 napoved časa - poročila v slovenščini; 20.15 poročila v italijanščini; 20.30 uganke po radiu; 20.50 predavanje v italijanščini; 21 radijska igra v ital.; nato lahka glasba; 23 zadnje vesti v italijanščini; 23.15 zadnje vesti v slovenščini; 23.25 nočno zabavišče.

Izpred sodišča

Član „smrtne tolpe“ - 30 let

V ponedeljek 10. junija je prišlo iz Trsta v Gorico tamošnje izredno porotno sodišče, da bo sodilo vrsti vojnih zločincev, ki so strahovali in divjali na Goriškem tudi po 8. septembru 1943.

Prvi je prišel na vrsto 24 letni veliki vojni zločinec Kočevar Emil, rojen v Kanalu pri Soči in pozneje bivajoč v Sv. Križu na Vipavskem.

Po zlomu Italije je ta razvpiti fašist kot republikin z zloglasno tolpo sejal smrt v Dornbergu in daleč naokoli. V obtožnici je podrobno opisano njegovo početje v tej «četi smrti», ki se je imenovala «Spolero» in ki ima na vesti deseto civilnih in partizanskih žrtev, rope, deportacije itd. Zlasti pa je znan zločin nad Višnjevcem Justom iz Dornberga, ki ga je zločinec Kočevar ubil s pištolo in se še nad njegovim mrtvim truplom znesel z novimi streli ter ga popolnoma izmaličil.

Kot je v navadi na vseh takih razpravah, se je začel tudi ta prekanjeni zločinec izgovarjati, da ni zakrivil prav nič tega, kar ga dolžijo. Kar pa se tiče njegove udeležbe pri «tolpi smrti», pravi, da ji sploh ni pripadal, ker da je bil pri republikanih le za kuharja in stražarja... Te besede so tako smešno zvenele, da je navzoče občinstvo začelo mrmrati, in sam predsednik sodišča je dejal: «Torej ste bili vi vsi sami kuharji in podobno. Bili ste pač vojska kunarjev». — Dostavil je, da odkar se vrše razprave, ni videl niti enega fašista, ki bi pred sodiščem priznal svojo krivdo. «Zakaj pa naj bi vas potemtakem vse to ljudstvo obtoževalo?» Obtoženec je odvrnil še bolj smešno: «Maščujejo se pač nad menoj, ker sem slovenske narodnosti!» Predsednik mu je dejal, da to ne drži; saj so njegovi obtoživelji vsi slovenske narodnosti.

Najzanimivejše je bilo pričevanje tov. Marije Višnjevec, vdove Višnjevca, ki je do podrobnosti opisala tragični dogodek, ki se je odigral v njeni hiši 11. januarja 1945. Osebno pozna razbojnika Kočevarja. Prišel je v njeno hišo delat preiskave, ker je imela hčerko pri partizanih. Njen mož Just je stalno zavračal zahteve republikincev, ki so hoteli, da bi jim dajal informacije. Prišlo je tako daleč, da so prišli Kočevar in njegovi pajdaši preoblečeni v partizane (on sam je imel na glavi kučmo». Potolkli so po vratih stanovanja in vdrli. Ponovno se je mož odrekel vsaki njihovi zahtevi po informacijah, nakar ga je Kočevar ustrelil v glavo. Ko je žrtev ležala že v krvi, je Kočevar še nadalje streljal nanj. Nazadnje ga je udaril še s puško, ko je bil že mrtev.

Na podlagi vseh neoporečnih pričanj, med katerimi je obtožba umora najtežja, je javni tožilec zahteval za Kočevarja naslednjo kazen: 15 let za kolaboracionizem, dosmrtno ječo za umor Višnjevca in eno leto samotne celice.

Zagovornik dr. Mantovani se je omejil na prošnjo, naj bi bilo sodišče napram obtožencu milostno. Po dvajsetminutnem posvetovanju je porotno sodišče obsodilo Kočevarja Emila na 30 let ječe, prepoved pravice do javnih služb in dve leti policijskega nadzora.

Predsed. Thermes, sodniki: Wieser, Robba, Prinzi; tožilec Piccoli.

Samo deset let za „briškega krvnika“

11. 6. je bila v Gorici razprava proti «briškemu krvniku» dr. D'Ottone Armandu iz Livorna, fašističnemu političnemu tajniku in zdravniku Dobrove v Brdih, skvadristu, antemarcia, marcia su Roma in sciarpa littorio. Po zlomu Italije je vstopil v PFR. Številne priče pro njemu so hotele vse govoriti v š veščini, toda leto dni po kon vojne proti fašizmu nam prinaš skim Slovencem še ni dovolje pričevati na šodišču v svojem terinskem jeziku. Tako so bili siljeni pričevati v italijanščini, jo obvladajo pomanjkljivo. Pr so dokazale številne obtožen nasilja, prikazale kako jih je tepal, dajal zapirati in to celo letu 1943., ko jih je dal zapirati Nemcih. V njegovo obrambo je pisala pismo njegova pastorka, je za časa nemške okupacije stopila kot priča proti partiz Radetu Simčiču, ki je bil obs na smrt in ustreljen. Kljub t so ona, njena sestra in D'Ottone zet Nini Sfiligoj, ki sta prav nastopila takrat kot priči proti tizanu Simčiču, še vedno na bodi. Na svobodi je tudi obto D'Ottone, ki so mu sodili v nosti. Priča Scolaris je pri kako ga je dal «briški krvnik» tirati po Nemcih, češ da je (Scolarijev) sin odpeljal obto avtomobil po zlomu Italije. Ivan, Gradnik Josip, Gorjup Sfiligoj Venceslav so izpovedali ko jih je obtoženec žalil in tikrat nanje iz puške, ker se kega večera leta 1943. peli v njegovega doma slovenske Proti njemu je izpovedal kot tudi 82 letni Gradnik iz Me ki je kljub svoji visoki starosti šel na sodišče. Sodišče je obtoženca le na deset let in mesecev zapora, na prepoved vice do javnih služb in dve polic. nadzora.

Odg. urednik DUŠAN HRESČAK

REDKA PRILIKA ZA NAKUP TOPILNICE znamke „Regina“ TRST - Via A. Caccia 3-I

Prosvetno društvo „France Prešeren“ pri Magdaleni Spod. priredi 16. t. m. ob 17 uri v gostilni „Kačun“ svoj PEVSKI KONCERT
Sodelovali bodo vsi trije domači pevski zbori. VABLJENI VSI.

Specialiteta za omehčanje kože po britju, za odpravo draženja, ki ga povzroča rezilo za britje

Zastopnik za Jugoslavijo JULY MAYER - TRST, Piazza della Borsa

M. GORKIJ

Pred prvim majem

(Odlomek iz socialnega romana «Mati»)

Pomlad se je bližala; tajajoči se sneg je odgrinjal blato in saje tovarniških dimnikov, ki so bile skrite v njegovi globini. Vsak dan je blato vsiljiveje udarjalo v oči in vse predmestje je bilo videti oblečeno v cape in neumito. Podnevi je kapljalo od streh, sive stene hiš so se trudno in potno kadile, ponoči pa so se povsod nerazločno belili ledeni curki. Čedalje bolj pogosto se je na nebu prikazovalo sonce. In odločno, tiho so žuboreli potočki ter ubirali pot proti močvirju. Opoldne je nad predmestjem prijazno trepetala drhteča pesem pomladnih upov.

Pripravljali so se na praznovanje prvega maja.

Po tovarni in po predmestju so frfotali letaki, ki so razlagali pomen tega praznika, in celo mladina, ki jo propaganda še ni zajela, jih je brala in pritrjevala:

«To je treba napraviti!»

Vjesovščikov se je mračno smehljal in vzklikal:

«Čas je! Dovolj smo slepomišil!»

Tudi Fedja Mazin je bil vesel, da nikoli tega. Močno je bil shujšal; njegovi živčni, drhteči gibi in besede so ga delali podobnega škrjancu v kletki. Povsod ga je spremljal molčeči in za svoja leta čudno resnobni Jakov Somov, ki je delal zdaj v mestu. Samojlov, ki so mu bili v ječi iasje še bolj pordeli, Vasilij Gusjev, Bukin, Dragunov in še nekateri so dokazovali, da je treba nastopiti z orožjem, a Pavel, Malorus, Somov in drugi so jim oporekali.

Prihajal je tudi Jegor, zmerom truden, poten in zasopel in žaljivo:

«Delo za izpremembo sedanjega reda je veliko delo, tovariši, a za to da bo hitreje napredovalo, si moram kupiti nove čevlje!» je govoril, kažoč na svoje raztrgane in mokre čevlje. «Vrhnje čevlje imam takisto neozdravljivo raztrgane, in vsak dan si zmočim noge. Ker ne maram leči pod rušo, dokler javno in vpričo vseh ne zatajimo starega sveta, zato odklanjam predlog tovariša Samojlova o oboroženi demonstraciji in predlagam, da me oborožite z močnimi čevlji, zakaj globoko sem prepričan, da je to za zmago socializma koristnejše od še tako velikega pretepa!...»

V takisto izprelepoličenem jeziku je pripovedoval delavcem zgodbe o tem, kako si je ljudstvo v raznih deželah izkušalo olajšati življenje. Mati ga je rada poslušala in odnašala iz njegovih govorov čuden dojem — namreč, da so bili najbolj pretkanjeni sovražniki ljudstva tisti, ki so najhujše in največkrat prevarili, majhni, trebušasti, rdečeličnl človečki, brezvestni in lakomni, zvijačni in okrutni. Kadar jim je bilo pod oblastjo vladarjev težko živeti, so nahujskali preprosto ljudstvo zoper vladarsko oblast, in kadar se je ljudstvo vzdignilo in iztrgalo kraljem to oblast iz rok, so človečki s prevaro dobili oblast v svoje roke in zapodili ljudstvo v njegove kolibe, če se jim je upiralo, so ga pa poklali kar na stotine in na tisoče.

Nekoč se je ohrabrila in mu opisala to sliko življenja, ki so jo bile ustvarile njegove besede; nato se je v zadregi nasmejala in vprašala:

«Ali je tako, Jegor Ivanič?»

Grohotal se je, zavijal oči, lovil sapo in se z rokami drgnil po prsih.

«Resnično je tako, mamica! Zgrabili ste poglavitnega bika zgodovine za roge... Na tem rumenkastem ozadju je nekaj okraskov, to je, našivov, ki pa nikakor ne izpreminjajo bistva! Prav ti debelušasti človečki so največji grešniki in najstrupenejši mrčes, ki žre ljudstvo. Francozi jih kaj primerno imenujejo buržuje. Zapomnite si, ljuba mamica: buržuje. Ti nas žro — žro nas in nas izsesavajo...»

«Torej bogatini?» je vprašala mati.

«Tako je! In v tem je njihova nesreča. Vidite, če dan za dnem primešavate otrokovi jedi baker, se s tem zadrži rast njegovih kosti in otrok ostane pritlikavec; če pa človeku že od mladega zavdajajo z zlatom, postane njegova duša majhna, slabotna in sita prav kakor gumasta žoga za pet kopejk...»

Nekoč, ko so govorili o Jegorju, je Pavel rekel:

«Veš, Andrej, najrajši se šalijo tisti ljudje, ki jih zmerom srce boli...»

Malorus je pomolčal, priprl oči in odvrnil:

«To ne bo držalo! Če bi bilo po tvojem, bi vsa Rusija od smeha umirala...»

Nataša se je zdaj spet pokazala. Tudi ona je sedela v ječi, v nekem drugem mestu, a to je ni bilo izpremenilo. Mati je opazila, da je postajal Malorus v njeni navzočnosti veselejši, sipal šale iz rokava, dražil tovariše s svojo mehko hudomušnostjo in pripravljal s tem Natašo v vesel smeh. Kadar je odšla, je pa spet otožno žvižgal svoje neskončne pesmi, dolgo hodil po sobi sem ter tja in potrto drsal z nogami.

Pogosto je prihitela Saša, zmerom vihrava in kdo ve zakaj čedalje bolj oglata in rezka.

Ko jo je Pavel nekoč spremil v vežo, ne da bi zaprl vrata za seboj, je mati po naključju zaslišala hlasten pomenek.

«Ali boste vi nosili zastavo?» je tiho vprašalo dekle.

«Jaz.»

«Nepreklicno?»

«Da. To je moja pravica.»

«In spet v ječo?»

Pavel je molčal.

«Mar ne bi mogli...» je začela in obmolknila.

«Kaj?» je vprašal Pavel.

«Prepustiti komu drugemu...»

«Ne!» je glasno odvrnil.

«Pomislite... tako vplivni ste... radi vas imajo... vidva z Nahodko sta tukaj prva... Koliko lahko koristita na svobodi... pomislite! Za to vas bodo pa izgnali... daleč...: za dolgo časa!»

Materi se je zazdelo, da zveni ta v dekletovem glasu dve čustvi, ki ju je dobro poznala — bridkost in strah. In Sašine besede so ji padale na srce kakor debele kaplje ledene vode.

«Ne, slenil sem!» je rekel Pavel. «Tega se za nič ne odrečem.»

«Niti če vas jaz prosim... in če...»

Pavel je zdajci nekam čudno strogo zahitel:

«Tako ne smete govoriti... kaj mislite? Ne smete!»

«Človek sem!» je tiho dejala.

«Dober človek!» je odvrnil Pavel s takisto tihim, a nekam čudnim glasom, kakor da bi sapo lovil. «Človek, ki mi je drag... da! In zato... zato ne smete tako govoriti...»

«Zdrav ostani!» je reklo dekle.

Po klopotanju njenih peta je mati uganila, da je hitro odšla, malone stekla iz hiše. Pavel je stopil za njo na dvorišče.

Težak, dušeč strah je zajel materine prsi. O čem sta govorila, ni razumela, a čutila je, da jo čaka novo, veliko in mračno gorje. In njena misel se je ustavila ob vprašanju:

«Kaj misli storiti?»

Obstala je, se zadrla v možgane in obtičala kakor žebelj.

Pavel se je z Andrejem vrnil z dvorišča; Malorus je govoril in majal z glavo.

«Eh, Isajka, Isajka... kaj naj storimo z njim?»

*«Treba mu je svetovati, naj opusti svoje nakane!» je mrko rekel Pavel